

Mikołaj Pietraszak Dmowski - O pochodzeniu rodziny Mroczków herbu Leszczyc [fragment tekstu]

Początki i pochodzenie większości rodzin szlacheckich toną w pomroce dziejów. Najczęściej brak dokładniejszych danych dotyczących genezy rodziny a szczególnie jej protoplasty. Ten stan rzeczy w najmniejszym stopniu dotyczy starych i jednocześnie najmożniejszych rodzin szlacheckich, które doszły do szczytów hierarchii społecznej.

W mniejszym zakresie znamy lub jesteśmy w stanie zbadać, kim byli założyciele średniozamożnych rodzin szlacheckich. Zdawać by się mogło, że najtrudniej można zidentyfikować protoplastów rodzin drobnoszlacheckich. A jednak, być może ku zaskoczeniu wielu, jesteśmy w stanie nazwać po imieniu założycieli wielu rodzin, które, spauperyzowane z czasem, przez wiele wieków należały do dużej liczebnie, wewnątrznie dość zróżnicowanej warstwy drobnej szlachty.

Podczas swoich dociekań, dotyczących w dużej mierze własnych przodków i krewnych, wywodzących się z tej warstwy, a zamieszkujących Mazowsze i Podlasie, autor wielokrotnie przekonywał się o wieloletniej, poświadczonej genezie wielu skromnych materialnie rodzin.

Zdaje się, że decydujący jest tu charakterystyczny dla drobnej szlachty mazowieckiej oraz podlaskiej uparty konserwatyzm i trwałe związanie z rodowym gniazdem. Podczas gdy dla Wielkopolski możemy wymienić jedynie dwie rodziny od początku ich istnienia do 1939 roku nierozdzielnie związane z gniazdami rodowymi, od których wzięły swe nazwiska, tak dla drobnej szlachty z terenów Mazowsza, Podlasia i Pomorza takich rodzin wymienić można by dziesiątki, a może setki. Niewątpliwie postępująca degradacja materialna, a co za tym idzie także społeczna, ograniczała możliwości, więc i mobilność przedstawicieli tej warstwy. Choć znane są z XVIII wieku wielkie kariery rodzin drobnoszlacheckich, w najlepszym razie jednak następne generacje podtrzymywały status społeczny i materialny. Najczęściej jednak kolejne pokolenia coraz bardziej ulegały zubożeniu, a niekiedy, w skrajnych przypadkach, kompletnej pauperyzacji. Tak więc wynikające w dużej mierze z przyczyn materialnych trwanie przez kilkaset lat przy rodowej posiadłości, sprzyjało podtrzymaniu tradycji. W tych przekazach nierzadko przetrwały informacje odnoszące się do czasów bardzo zamierzchłych, czego zresztą nosiciele tradycji często nie są w pełni świadomi lub nie potrafią odnieść chronologicznie.

W parafii Kałuszyn, w obecnym powiecie Mińsk Mazowiecki, istnieje szereg wsi o proveniencji drobnoszlacheckich zaścianków, tworzących rozległą okolicę szlachecką. Powstała ona w dużej mierze przez podział dawniejszych dóbr kałuszyńskich. Bodaj najliczniejszą i bardzo zasiedziałą tutaj rodziną jest rodzina będąca przedmiotem niniejszego artykułu - Mroczkowie herbu Leszczyc. Zasadniczym celem niniejszego artykułu jest przedstawienie tej rodziny, jej pochodzenia i pierwotnych koligacji oraz uprawdopodobnienie tezy o protoplaście.